

LUMIHOME

FT, MML Oiva Nissinen, MTT, Alueellinen yksikkö, Lapin tutkimusasema, oiva.nissinen@mtt.fi

Lumihome (*Microdochium nivale* Syn. *Fusarium nivale*) (englanniksi snow mold ja pink snow mold) aiheuttaa talvituhoja syysviljoilla ja monivuotisilla nurmehinillä. Se on hyvin yleinen tuhosieni ja tarvitsee vain 2-3 kuukauden lumipeitteen aiheuttaakseen huomattavia vaurioita. Vähäistä esiintymistä on havaittu jo syksyllä ennen lumen tuloa ja myöskin keväällä lumettoman talven jälkeen. Kylmällä ja kostealla säällä sientä voidaan havaita jopa ilman lumipeitettä syksyllä ja keväällä mm. nurmikoilla ja golfkentillä. Yleensä kuitenkin lumipeite ja routaantumaton maa suosivat sienesiintymistä.

Lumihomeen tuhot kasvustoissa näkyvät keväällä lumen sulamisen jälkeen vaaleina, punertavina laikkuina, jotka usein peittävät laajoja alueita. Punertava löysä homerihmasto peittää kuolleita lehtiä, jotka ovat toisiinsa liimautuneina painuneet maata vasten tiiviiksi kerrokseksi. Kuivuessaan kuolleista kasvinlehdistä muodostuu tiivis harmaanvaalea paperimainen kerros.

Sieni saastuttaa kasveja rihmaston ja itiöiden avulla. Sienellä on kyky loisia myös kuolleissa kasvinjätteissä, joten se voi saastuttaa kasvustoja myös maalevintäisesti. Kun lumihome voi kasvaa verraten korkeissakin lämpötiloissa, se säilyy helposti pohjoisissa oloissa kesäkauden yli talvesta toiseen.

Heinälajeista timotei ja niittynurmikka ovat kestäviä. Nurminadan kestävyys on tyydyttävä. Heikoin kestävyys on englanninraiheinällä. Myös koiranheinä ja nurmipuntarpää ovat alttiita lumihomeen tuhoille.

Tuhoja voidaan torjua lähinnä kasvilaji- ja lajikevalinnalla, välttämällä liiallista typpilannoitusta sekä huolehtimalla siitä, että oras ei jää talvehtimaan liian rehevänä. Syysviljojen orailta lumihometta voidaan torjua ruiskuttamalla oraat myöhään syksyllä prokloratsi- tai tiofanaatti-metyylivalmisteilla.

Vastaavia kemiallisten torjunta-aineiden käyttösuosituksia lumihomeen torjuntaan nurmilla ei ole.

Asiasanat: nurmikasvit, talvenkestävyys, talvituhosienet, lumihome, Microdochium nivale, Fusarium nivale

Kuva. Lumihome-esiintymää keväällä. Lumihomerihmasto näkyy selvimmin noin viikon ajan lumien sulamisen jälkeen. Kuva: Oiva Nissinen